

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Rzeszowie

LRZ.411.008.09.2016

D/16/507

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Rzeszowie

Trzebownisko 22, 36-001 Trzebownisko

T +48 17 780 23 00, F +48 17 780 23 06

lrz@nik.gov.pl

Numer i tytuł kontroli	D/16/507 – Wsparcie ruchu turystycznego z funduszy Unii Europejskiej
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie
Kontroler	Robert Szwagiel – doradca techniczny, upoważnienie do kontroli nr LRZ/24/2017 z dnia 27 stycznia 2017 r. (dowód: akta kontroli str. 1)
Jednostka kontrolowana	M.L.S. Import – Export Przedsiębiorstwo Wielobranżowe, 30-203 Kraków, ul. Św. Bronisławy 24, zwane dalej M.L.S.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Inż. Zdzisław Szymulański – właściciel, od dnia 20 listopada 1989 r., zwany też Beneficjentem. (dowód: akta kontroli str. 2-3)

I. Dane identyfikacyjne kontroli

II. Ocena kontrolowanej działalności¹

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli stwierdza, że Beneficjent zrealizował cel główny Projektu pn. *Zasoby historyczne i ekumeniczne Kozaczczyzny zapleczem dla innowacji osady turystycznej w Łukowie „Chutor Kozacki w Dolinie Koni”*, zwanego dalej Projektem. Efektem zrealizowanej inwestycji był wzrost wartości i rozpoznawalności marki *Dolina Koni*, także jako kreatora jakości i innowacyjności w regionie. Osiągnął też cele szczegółowe Projektu, polegające m.in. na zwiększeniu zatrudnienia, poprawie warunków pracy w przedsiębiorstwie, wzroście konkurencyjności na rynku i zdolności sprzedaży usług, obniżeniu kosztów jednostkowych prowadzonej działalności, dostosowaniu zaplecza infrastrukturalnego i ludzkiego do wymogów polityk horyzontalnych UE, w szczególności zrównoważonego rozwoju, równości szans i społeczeństwa informacyjnego.

Zrealizował założone we wniosku o dofinansowanie wskaźniki produktu, a rezultatu – dotyczące liczby utworzonych miejsc pracy, liczby turystów korzystających z infrastruktury rekreacyjno-sportowej czy wzrostu przychodów ze sprzedaży – zawiązką. Wyznaczone wskaźniki spełniały standardy metody SMART, tj. były sprecyzowane, mierzalne, akceptowalne, realistyczne oraz określone czasowo (terminowe). Podstawę do wyliczenia poszczególnych wskaźników stanowiła rzetelnie prowadzona dokumentacja.

Liczba nocujących w obiekcie turystów, zarówno w okresie trwałości Projektu, jak i do dnia zakończenia kontroli, nie budzi zastrzeżeń co do wiarygodności wyliczenia tego wskaźnika. Źródła informacji o zrealizowanych wskaźnikach były wiarygodne

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie. W niniejszym wystąpieniu pokontrolnym zastosowano ocenę opisową.

i nie skutkowały różnorodnością w ich interpretacji. Wskaźniki i cele Projektu były bezpośrednio związane z oddziaływaniem na rozwój turystyki.

Projekt zgodny był z szeregiem strategii i programów rozwoju opracowanych dla województwa podkarpackiego, w szczególności Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013 (RPO WP).

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli Beneficjent podejmując decyzję o przystąpieniu do realizacji Projektu, przeprowadził rzetelną diagnozę rynku turystycznego. Dokonał stosownych analiz potrzeb potencjalnych odbiorców nowego produktu. Efekty tych czynności zawarł w opracowaniu pn. *Koncepcja innowacyjnego wykorzystania inwestycji „Chutor kozacki” w Łukowie*, w którym stwierdził m.in., że hotel zaprojektowany został w celu stworzenia klimatu Kozaczyzny przyjaznego gościom o zróżnicowanych potrzebach i cechach osobowościowych. Klimat ten miał służyć eliminowaniu czynników dysfunkcyjnych w procesie pojednania społeczności Polski i Ukrainy. Wybudowany hotel stylizowany na chutor kozacki (dalej Hotel) miał stać się miejscem spotkań tych społeczności, a także turystów odwiedzających Bieszczady. Jego powstanie było wynikiem stwierdzonych potrzeb i przyczyniło się do wzbogacenia oferty turystycznej Gminy Zagórz, ubogiej w tego rodzaju produkty.

Hotel służy rozwojowi turystyki. Przeznaczony jest przede wszystkim dla turystów, czynny całodobowo także w weekendy. Od chwili otwarcia funkcjonował nieprzerwanie. Jego stylizacja, proponowana oferta usług i produktów turystycznych, akcentująca styl pogranicza i dziedzictwo kulturowe, umożliwiała turystom i miejscowej ludności pogłębianie wiedzy o tym terenie, obciążonym trudnym dziedzictwem historycznym.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli – zgodnie z przepisem art. 57 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. *ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1260/1999²*, zwanego rozporządzeniem Rady (WE) – Beneficjent zachował trwałość projektu w, wymaganym tym przepisem okresie, 3 lat od daty zakończenia finansowej realizacji Projektu. Po zakończeniu okresu jego trwałości, Beneficjent zapewnił środki na utrzymanie inwestycji, rozszerzył ofertę turystyczną, obiekt nadal funkcjonował.

Beneficjent zapewnił odpowiednią promocję efektów Projektu, w tym poprzez zamieszczenie informacji o ofercie ośrodka na stronie internetowej, w mediach zarówno lokalnych jak i ogólnokrajowych. W zakładce STADNINA zawarto informację o prowadzeniu stadniny koni arabskich, możliwości nauki jazdy na koniu z instruktorem, organizowaniu rajdów konnych i zawodów jeździeckich. Promował Projekt także podczas targów turystycznych w formie plakatów, folderów, wizytówek, w wydawnictwach np. PROCARPATHIA, Stajnia Polska S.A. Poza głównym sezonem stosował zniżki dla turystów oraz dla posiadaczy *Bieszczadzkiej Karty Turysty*. Poprzez Polską Organizację Turystyczną w Kijowie promował obiekt na terenie Ukrainy, a realizując projekt we współpracy z partnerem słowackim pt. *Turystyka konna bez granic – polsko-słowacka wymiana doświadczeń w kontekście rozwoju pogranicza*, na terenie Słowacji.

Uwagi Najwyższej Izby Kontroli dotyczyły używania przez dzierżawcę Hotelu do dnia 28 marca 2017 r. kategorii zaszeregowania*** (trzy gwiazdki), pomimo uchYLENIA jej przez Marszałka Województwa Podkarpackiego decyzją z dnia 13 kwietnia 2015 r.

² Dz. Urz. UE L210 z 31.07.2006, str.25 ze zm.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Stopień realizacji Projektu oraz działań wpływających na osiągnięcie i utrzymanie jego efektów.

1.1 Projekt realizowany był ramach RPO WP, Osi Priorytetowej 1. *Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka*; Działania 1.1 *Wsparcie kapitałowe przedsiębiorczości*; Schematu B *Bezpośrednie dotacje inwestycyjne*; Tematu priorytetu 08 *Inne inwestycje w przedsiębiorstwa*; Działalność gospodarcza 14 *Hotele i restauracje*.

We wniosku o dofinansowanie zapisano m.in., że dotyczył on branży turystycznej w zakresie zastosowania nowoczesnych rozwiązań sektorowych, w połączeniu z wykorzystaniem tradycyjnych walorów terenu – Kozaczyzny. W wyniku zastosowania innowacyjnych rozwiązań, wnioskodawca zakładał kreację usług obejmujących nowatorskie na rynku rozwiązania *Chutor Kozacki w Dolinie Koni*. Realizacja inwestycji wyznaczać miała kierunki aktywizacji społecznej poprzez ogniskowanie życia sportowo-kulturalnego w oparciu o walory historyczne i ekumeniczne Bieszczadów. Głównym celem Projektu był wzrost wartości i rozpoznawalności marki *Dolina Koni*, jako kreatora jakości i innowacji w regionie. Celami szczegółowymi były: poprawa warunków pracy w przedsiębiorstwie; wzrost konkurencyjności na rynku regionalnym o możliwość rozwoju podmiotu; ilościowy wzrost zdolności sprzedaży usług; obniżenie kosztów jednostkowych prowadzonej działalności; zwiększenie zatrudnienia; dostosowanie zaplecza infrastrukturalnego i ludzkiego do wymogów polityk horyzontalnych UE, w szczególności zrównoważonego rozwoju, równości szans i społeczeństwa informacyjnego. Realizacja celu głównego zakładała:

- wykonanie robót budowlanych, polegających na przebudowie i nadbudowie istniejących budynków, na stylizowany na chutor kozacki obiekt, świadczący usługi turystyczno-rekreacyjno-szkoleniowe, wyposażony w niezbędną infrastrukturę techniczną,
- zakup wyposażenia budynku,
- wprowadzenie na rynek innowacji produktowej pn. *Chutor Kozacki w Dolinie Koni*.

Łączna wartość Projektu, wg złożonego wniosku i umowy o dofinansowanie z dnia 16 listopada 2009 r., stanowiła kwotę 9.258.067,60 zł, wydatki kwalifikowane – 7.588.580 zł, wnioskowane dofinansowanie (65%) – 4.932.577 zł, z tego: z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) – 4.192.690,45 zł i z budżetu państwa – 739.886,55 zł. Wkład własny Beneficjenta – 2.656.003 zł.

Wartość Projektu po zmianach (wg aneksu z dnia 10 czerwca 2011 r. do umowy o dofinansowanie z 16 listopada 2009 r.), stanowiła kwotę 9.261.968,46 zł, wydatki kwalifikowane – 7.582.579,95 zł, wnioskowane dofinansowanie z EFRR – 4.189.375,41 zł, i z budżetu państwa – 739.301,55 zł (łącznie 4.928.676,96 zł). Wkład własny Beneficjenta – 2.653.902,99 zł.

Okres realizacji Projektu (wg umowy z 16 listopada 2009 r.) ustalono jak poniżej:

- rozpoczęcie Projektu 30 września 2009 r.
- zakończenie rzeczowe i finansowe realizacji Projektu 30 listopada 2010 r.

Aneksiem z dnia 7 stycznia 2011 r. do umowy z dnia 16 listopada 2009 r. zakończenie rzeczowe i finansowe realizacji Projektu zostało ustalone odpowiednio do 31 stycznia 2011 r. i 31 marca 2011 r.

(dowód: akta kontroli str.5-25; 26-49; 419-420)

1.2. Beneficjent, przed złożeniem wniosku o dofinansowanie Projektu, dokonał diagnozy rynku turystycznego i dostosował projekt do stwierdzonych potrzeb. Analizy te znalazły odzwierciedlenie w dokumencie pn. *Koncepcja innowacyjnego wykorzystania inwestycji „Chutor kozacki” w Łukowie*, opracowanym przez Beneficjenta w 2009 r. Dokument ten zawierał m.in. informacje nt. atrakcji turystycznych i środowiska naturalnego w okolicy, położenia geograficznego, ukształtowania terenu i budowy geologicznej, klimatu i przyrody. We wstępie opracowania zapisano m.in., że wizja realizacji Projektu powstała wraz z chęcią intensywnego, acz zgodnego z zasadami ekologii, gospodarowania zasobami. Zawile nurty historycznych zdarzeń, kultur, idei, które miały miejsce na wschodnich kresach Rzeczypospolitej od połowy XV- XVII wieku stały się inspiracją i podbudową innowacyjną dla realizacji Projektu. Historia ma ogromne znaczenie w inspiracji i realizacji nowych nurtów turystycznych, rekreacyjnych, Wellness&Spa oraz Beauty Medical Wellness. Hotel zaprojektowany został w celu stworzenia klimatu Kozaczyzny przyjaznego gościom o często zróżnicowanych potrzebach czy cechach osobowościowych. Klimat ten miał być sposobem eliminowania czynników dysfunkcyjnych w procesie pojednania narodów Polski i Ukrainy. W okresie od 2007 r. do 2009 r. Beneficjent zrealizował 10 projektów współfinansowanych z funduszy strukturalnych UE, Funduszu Spójności bądź innych funduszy i programów UE. Żadna z tych inicjatyw nie dotyczyła wsparcia z zakresu turystyki.

(dowód: akta kontroli str. 50-119)

Pan Z. Szymulański jest Prezesem, założonego w dniu 29 września 2005 r., Stowarzyszenia „Towarzystwo Bieszczadzkiej Turystyki Konnej”, zwanego dalej Stowarzyszeniem.

Stowarzyszenie złożyło wniosek o przyznanie dofinansowania ze środków EFRR, Program Współpracy Transgranicznej Rzeczpospolita Polska – Republika Słowacka 2007-2013, na realizację projektu pn. *„Turystyka konna bez granic” – polsko-słowacka wymiana doświadczeń w kontekście rozwoju pogranicza*. Na realizację Projektu Stowarzyszeniu przyznano – zgodnie z umową z dnia 19 lutego 2014 r. zawartą pomiędzy Stowarzyszeniem Euroregion Karpacki Polska a Stowarzyszeniem – kwotę w wysokości 49.762,57 EUR.

W dniu 24 maja 2013 r. – na podstawie m.in. umowy ws. Projektu pn. *Alpy Karpatom – program na rzecz uwolnienia potencjału ekonomicznego górskich obszarów Podkarpacia poprzez transfer praktyk szwajcarskich*, zawartej między RP a Konfederacją Szwajcarską – pomiędzy Stowarzyszeniem a Fundacją Karpacką - Polska w Sanoku została zawarta umowa, której przedmiotem było dofinansowanie w kwocie 20.997 PLN projektu pn. „Mobilne biuro turystyki konnej”.

(akta kontroli str. 120-213)

1.3. W *Koncepcji /.../* zapisano m.in., że rozpoczęcie budowy osady turystycznej w architektonicznej postaci chutoru kozackiego planowane jest z uwzględnieniem dostępności środków z RPO WP. W załączniku nr 1 do wniosku (biznes plan) zapisano m.in., że po dokonaniu szczegółowej analizy otoczenia zidentyfikowano trudności specyficzne dla przedsiębiorstwa funkcjonującego w branży turystyki konnej, a także bariery rozwojowe wynikające z braków infrastrukturalnych. Na ich podstawie zdefiniowano potrzeby inwestycyjne, których wypełnienie przyczyni się do wzrostu konkurencyjności i rozpoznawalności marki, a których realizacja nie byłaby możliwa bez wsparcia z EFRR. Podejmowane przez właściciela działania, związane z wyposażeniem w pierwszej kolejności w inwentarz żywy oraz zapewnieniem standaryzacji usług jeździeckich, uniemożliwiają samodzielne zrealizowanie

inwestycji w infrastrukturę uzupełniającą, bez której firma nie jest w stanie rozwijać się. W złożonym wyjaśnieniu Beneficjent podał, że bez dofinansowania środkami z UE *podjąłby się realizacji tej inwestycji, tj. budowy hotelu. Podjęcie działań skutkowałoby rozciągnięciem inwestycji w czasie oraz ograniczeniem zakresu realizacji projektu.*

(dowód: akta kontroli str.50-116; 214-256; 580)

1.4. Przy podejmowaniu decyzji o realizacji Projektu oraz opracowywaniu jego założeń właściciel wziął pod uwagę jego lokalizację w stosunku do istniejącej infrastruktury i planowanego rodzaju świadczonych usług. Dokumentacja Projektu, w tym cyt. *Koncepcja, biznes plan, decyzja o warunkach zabudowy, wyniki analizy urbanistycznej, plan projektu* – (załącznik nr 22 do wniosku) zawierały zapisy świadczące o analizowaniu i rozpatrywaniu kryteriów z zakresu istniejącej i planowanej do zrealizowania infrastruktury, dotyczącej zaplecza sanitarnego, dróg, transportu i komunikacji, miejsc parkingowych, uzbrojenia terenu, oczekiwań i potrzeb klientów, poziomu konkurencji na lokalnym rynku.

Realizowany Projekt nie był projektem sieciowym. Ogólnodostępne zaplecze sanitarne znajdowało się w obiekcie, hotel dysponował miejscami parkingowymi. Przed wjazdem do obiektu znajdowała się tablica informacyjna z wyszczególnieniem szlaków turystycznych, zarówno pieszych, jak i samochodowych oraz związanych z turystyką konną, a także wskazująca na atrakcje turystyczne i miejsca parkingowe w najbliższej okolicy.

(dowód: akta kontroli str.50-116; 214-268; 577-578)

1.5 Zagadnienia planowanego wpływu Projektu na spójność oferty turystycznej województwa podkarpackiego przedstawiono w pkt. 1.10 niniejszego wystąpienia. Wybrany do dofinansowania Projekt wpłynął na zwiększenie zewnętrznej atrakcyjności turystycznej obszaru wsparcia, zachęcił wnioskodawcę do działalności związanej z turystyką, przyczynił się też do rozwoju oferty turystycznej, powiększenia atrakcyjności. Turyści byli główną grupą docelową tej inwestycji. Oddziaływanie Projektu na rozwój turystyki przejawiało się liczbą turystów odwiedzających *Dolinę Koni* (już w 2012 r. z oferty hotelu i nowych produktów i usług skorzystało 1.111 gości); organizacją Bieszczadzkich Długodystansowych Rajdów Konnych oraz Towarzyskich Transgranicznych Zawodów w Rajdach Długodystansowych. Działalność ta skutkowała członkostwem Hotelu w Karpackim Kłastrze Turystycznym.

Osiągnięto cel główny Projektu, tj. wzrost wartości i rozpoznawalności marki *Dolina Koni*, w tym jako kreatora jakości i innowacyjności w regionie.

(dowód: akta kontroli str.426-434; 471-472; 496-551; 643)

1.6 We wniosku o dofinansowanie jako wskaźniki produktu (do osiągnięcia w roku docelowym 2011) określono: wskaźnik nr P.7.4.2 *liczba wdrożonych technologii* – 1 szt.; nr P.7.4.3 *wartość zakupionych środków trwałych/wartości niematerialnych i prawnych służących wdrożeniu projektu* – 766.264,92 zł; nr RP.8.2.1 *powierzchnia wybudowanych budynków na potrzeby działalności gospodarczej* – 1.710,30 m²; nr RP.8.2.3 *liczba wybudowanych budynków na potrzeby działalności gospodarczej* – 1 szt. Wskaźnikami rezultatu były: nr R.7.4.1 *liczba nowych produktów / usług* – 5 szt. (do uzyskania w 2011 r.); nr R.100 *przewidywana całkowita liczba bezpośrednio utworzonych nowych miejsc pracy* – 8 szt., z tego: dla kobiet – 3 i dla mężczyzn – 5 (do uzyskania w 2011 r. i 2012 r.); nr RR.8.2.1 *zmiana przychodów ze sprzedaży* – 16,88%; nr RR.8.2.8 *liczba turystów korzystających z infrastruktury rekreacyjno-sportowej* – 370 szt. (do uzyskania w 2012 r.).

Wskaźnik nr P.7.4.3 – Beneficjent poniósł wydatki na zakup wyposażenia oraz tablic informacyjnych i pamiątkowych projektu w wysokości 766.795,80 zł.

Wskaźnik nr RP.8.2.1 – zgodnie z *pozwoleniem na użytkowanie* powierzchnia zabudowy wybudowanego obiektu była zgodna z wartością określoną we wniosku o dofinansowanie.

Wskaźnik nr RP.8.2.3 – w wyniku realizacji Projektu wybudowano budynek hotelarsko-gastronomiczny na potrzeby działalności gospodarczej.

Wskaźnik nr R.7.4.1 – do oferty firmy wprowadzono 5 nowych usług, tj. Weekend w Chutorze Kozackim; Biesiadę kozacką; Kozackie szable i konie; Kozacką wyprawę oraz Konno po zrozumienie i przyjaźń.

Wskaźnik R.100 – w 2011 r. Beneficjent zatrudnił 10 osób na stanowiskach pracy utworzonych bezpośrednio w ramach Projektu w łącznym wymiarze 9 ½ etatu, z tego 6 kobiet i 4 mężczyzn. Przez 12 miesięcy 2011 r. pracowało dwoje pracowników, pozostali zostali zatrudnieni odpowiednio: od 1 i 11 maja – dwóch pracowników, od 1 czerwca – 1 pracownica, od 1 września – dwie pracownice, od 11 października – 1 pracownica, od 1 listopada – 1 pracownik i od 1 grudnia – 1 pracownica. W 2012 r. na stanowiskach pracy utworzonych bezpośrednio w ramach Projektu zatrudnionych było 13 osób w pełnym wymiarze czasu pracy, z tego 8 kobiet i 5 mężczyzn. Przez cały rok zatrudnionych było 7 pracowników, w okresie od 1 stycznia do 29 lutego 2012 r. Beneficjent zatrudniał 1 osobę, od 1 stycznia do 30 czerwca 1 osobę, od 1 stycznia do 30 kwietnia – 1 osobę, od 1 lutego do 31 grudnia – 2 osoby i od 20 lipca do 31 grudnia – 1 pracownika.

W złożonym do Instytucji Zarządzającej (IZ) wyjaśnieniu Beneficjent stwierdził, że w 2008 r. zakładał, iż na stanowiskach: barman kelner, szef kuchni, animator oferty turystycznej, instruktor jazdy konnej zatrudni mężczyzn, którym przydzieli również obowiązki konserwatora, kierowcy, portiera, pracownika dozoru i ochrony. W trakcie realizacji projektu nastąpił znaczny odpływ mężczyzn z rynku pracy, w tym hotelarskiego z powodu wyjazdów za granicę, zwiększyła się zaś liczba kobiet poszukujących pracy w tym sektorze. W trakcie naboru, na utworzone bezpośrednio w wyniku realizacji Projektu stanowiska pracy zgłosiła się większa liczba kobiet z odpowiednimi kwalifikacjami niż mężczyzn i dlatego zmieniona została konfiguracja tego wskaźnika. Beneficjent wyjaśnił, że termin finansowego zakończenia realizacji projektu, za zgodą IZ przesunięty został na dzień 31 marca 2011 r. W związku z tym, że była to przewidywana liczba etatów, liczenie etatów (miesięcznych części) należało rozpocząć od 2 kwartału 2011 r., pomimo że oficjalne otwarcie obiektu nastąpiło 18 listopada 2011 r. do tego momentu był to okres rozruchu działalności uzyskałem ten wskaźnik na poziomie 7,44 miejsc pracy. Natomiast w 2012 r. utworzyłem 13 miejsc pracy, czyli wskaźnik ten został przekroczony o 5 miejsc pracy, które to utrzymałem do końca trwania projektu.

Wskaźnik rezultatu RR.8.2.1 – zmiana przychodów ze sprzedaży na koniec 2012 r. – wyniósł 85%. Wartość przychodów w 2008 r. zapisana w dokumentacji aplikacyjnej ujmowała całość przychodów związanych z wieloaspektowym charakterem usług świadczonych przez Beneficjenta. Główne źródło przychodów stanowiła wówczas działalność związana z budownictwem, jednak już na etapie składania wniosku wykazana była jako usługa o malejącej perspektywie rozwojowej. Działalność rekreacyjna, sportowa i agroturystyczna (wskazana jako główna, której dotyczy projekt) wygenerowała wówczas przychody w kwocie 470.819 zł. W 2012 r. z tytułu sprzedaży usług hotelowych przychody wyniosły 872.668,56 zł, stąd wskaźnik ten osiągnął poziom 85 %.

We wniosku aplikacyjnym wartość wskaźnika RR.8.2.8 – liczba turystów korzystających z infrastruktury rekreacyjno-sportowej za 2008 r. przyjęto z wartością zerową. Źródłem weryfikacji tego wskaźnika były: *Książka zameldowań Hotel*** Chutor Kozacki w Łukowie*, prowadzona jednak dopiero od 27 kwietnia 2012 r. oraz elektroniczne zestawienie rezerwacji dokonanych w 2012 r., z uwzględnieniem zdarzenia, iż pojedyncza pozycja w zestawieniu obejmowała też wynajem dwu oraz

kilkuosobowych noclegów. Wg *Książki zameldowań* – prowadzonej od dnia 27 kwietnia 2012 r. do dnia 31 grudnia 2012 r. – z usługi hotelu skorzystało 1.111 gości hotelowych. Wg elektronicznego zestawienia rezerwacji, w 2012 r. dokonano 295 rezerwacji pobyków w Hotelu.

Wymienione we wniosku wskaźniki zostały osiągnięte.

(dowód: akta kontroli str.5-25; 269-312; 323-362; 392-395; 398-418; 421-456; 579-581; 624-625; 643)

1.7 Założone we wniosku wskaźniki zarówno produktu jak i rezultatu spełniały standardy metody SMART, tj. były sprecyzowane, mierzalne, akceptowalne, realistyczne oraz określone czasowo (terminowe). IZ – w związku z wdrożoną technologią pn. *Socjotechniczne kształtowanie eufunkcyjnych interakcji międzyludzkich pomiędzy odwiedzającymi turystami a społecznością obszarów transgranicznych zamieszkującą tereny obarczone trudnym, dysfunkcyjnym dziedzictwem historycznym* (wskaźnik nr P.7.4.2), wskazującą na dokonanie transferu wiedzy – po zakończeniu realizacji Projektu, zwracała się do Beneficjenta (m.in. pismami z dni: 13 marca, 31 maja i 26 listopada 2012 r.), o uzupełnienie przedłożonych informacji nt. podmiotów będących dostawcami technologii, zakresu przekazanej wiedzy oraz formy w jakiej transfer został przeprowadzony. Beneficjent w odpowiedziach wyjaśniał m.in., że zespół kontrolny IZ błędnie zinterpretował sposób wdrożenia technologii zakładając, iż musiał nastąpić proces jej transferu. Technologia ta, była bowiem technologią własną, wytworzoną przez Beneficjenta wraz z zespołem pracowników i współpracowników firmy. Do pisma z dnia 9 listopada 2012 r. Beneficjent dołączył ekspertyzę sporządzoną przez dr. hab. Krzysztofa Kaganka – kierownika Zakładu Alpinizmu i Turystyki Kwalifikowanej AWF w Krakowie.

(dowód: akta kontroli str.5-25; 363-387; 392-397)

W piśmie z dnia 26 listopada 2012 r., pomimo załączenia ww. ekspertyzy, IZ zaleciła aby w celu jednoznacznego i arbitralnego potwierdzenia przedstawianych przez Beneficjenta informacji w tym zakresie, przeprowadzić audyt wdrożonej technologii. Miał on zawierać co najmniej wskazanie źródeł pozyskanego know-how wraz z określeniem sposobu w jaki zostało nabyte; przyjętą metodologię opracowania technologii i połączenie zdobytej wiedzy w funkcjonalną i logiczną całość; wyczerpujący opis, charakterystykę i założenia technologii; opis procesu wdrożenia; praktyczne jej zastosowanie w Projekcie; wpływ jej zastosowania na wzrost konkurencyjności i możliwości rozwojowych firmy. W celu zagwarantowania należytej rzetelności i profesjonalizmu przeprowadzonego audytu należy go zlecić wyspecjalizowanej jednostce będącej ośrodkiem Krajowej Sieci Innowacji KSU. Sporządzony przez Bieszczadzkie Forum Europejskie z siedzibą w Lesku audyt wdrożonej technologii (wskaźnik nr P.7.4.2) przeprowadzony został na zasadzie benchmarkingu. Know how zostało pozyskane z ogólnie dostępnych źródeł, w tym Fundacji na Rzecz Międzynarodowego Domu Spotkań Młodzieży w Oświęcimiu, Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej, Centrum Europejskiego przy Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej, Europejskiego Domu Spotkań – Fundacja Nowy Staw, Stowarzyszenia Europejskie Centrum Spotkań Między Wschodem i Zachodem, doświadczeń własnych właściciela z zakresu działalności biznesowej oraz w trakcie szkoleń personelu Ośrodka. Technologia ta jest połączeniem, na zasadzie synergii, dostępnych technologii socjotechnicznych stosowanych przez wymienione powyżej podmioty. Przedmiotowa technologia opierała się na połączeniu infrastruktury konnego kompleksu turystyczno-rekreacyjno-szkoleniowego o nazwie *Chutor Kozacki* z innowacyjną ofertą usług turystycznych. Polegała ona na zbudowaniu ośrodka stylizowanego na architekturę kozacką i nawiązaniu do kultury kozackiej poprzez odpowiednią aranżację wnętrza i otoczenia. Innowacją było niestandardowe podejście do kreowania ofert usług

turystycznych, poprzez wykorzystanie wielokulturowości i różnorodności Karpat Wschodnich, tradycji i historii terenu. Na przestrzeni wieków wytworzone zostały interakcje międzyludzkie szlachecko-kozackie, które są fundamentem do kreowania niestandardowego, innowacyjnego podejścia dążącego do pojednania skłóconych narodów Polski i Ukrainy. Działania te opierają się na konsolidacji efektu odnowy psychosomatycznej z izolacją od zgiełku związanego z obecną cywilizacją. Pozwala ono na stworzenie warunków umożliwiających nawiązanie pozytywnych relacji międzyludzkich w otoczeniu natury, spokoju i wyciszenia. Wybudowana infrastruktura i wdrożona technologia umożliwiła świadczenie szerokiej gamy usług, m.in. jeździeckich, inscenizacji i pokazów plenerowych (konne parady kozackie, aranżacje wydarzeń historycznych, pokazy walk kozackich, biesiady plenerowe nawiązujące do kultury kozackiej), prezentacje kuchni kozackiej, koncerty muzyki kresowej.

(dowód: akta kontroli str. 365-366; 474-495)

Pismami z dni: 18 marca i 10 kwietnia 2015 r. IZ zwróciła się do Beneficjenta o przedłożenie informacji dotyczących realizacji wskaźników rezultatu nr RR.8.2.1 i nr RR.8.2.8 w roku 2012 oraz w okresie trwałości Projektu w latach 2013 i 2014. W odpowiedzi z dnia 27 kwietnia 2015 r. Z. Szymulański wyjaśnił m.in., że stosowną dokumentację za okres trwałości Projektu złożył do IZ w wymaganych terminach, dokumentację potwierdzającą osiągnięcie wskaźników nr RR.8.2.1 i nr RR.8.2.8 – na prośbę IZ z dnia 23 sierpnia 2013 r. złożył w dniu 6 września 2013 r. – czym zrealizował postanowienia § 4 pkt 4 umowy o dofinansowanie. W ocenie Beneficjenta wezwanie z dnia 10 kwietnia 2015 r. do przedstawienia kolejnej dokumentacji jest bezzasadne, bowiem złożona wcześniej dokumentacja wraz z oświadczeniami w sprawie zachowania trwałości projektu były przyjęte bez zastrzeżeń. Analiza treści umowy nie uzasadnia wzywania Beneficjenta do składania dalszej dokumentacji. Beneficjent poprosił IZ o wskazanie podstawy prawnej, która mogłaby uzasadnić tego typu żądania. Z. Szymulański oświadczył, że na pismo z dnia 27 kwietnia 2015 r. IZ nie udzieliła odpowiedzi.

Przedłożone w trakcie kontroli źródła informacji o zrealizowanych wskaźnikach były wiarygodne i nie skutkowały różnorodnością w ich interpretacji. Wskaźniki i cele Projektu były związane z oddziaływaniem na rozwój turystyki.

(dowód: akta kontroli str.398-413; 421-461; 580-581)

1.8 i 1.9 W okresie realizacji Projektu – poza zmianą terminu rzeczowego i finansowego zakończenia jego realizacji – nie wystąpiły inne istotne zmiany Projektu, o których Beneficjent winien był informować IZ. W związku z niedogodnymi warunkami atmosferycznymi przesunięto terminy zakończenia niektórych etapów budowy. O tych przesunięciach IZ była niezwłocznie informowana, co skutkowało zmianą terminów wypłaty transz dofinansowania dla Beneficjenta. W związku z określeniem wskaźników produktu i rezultatu dla Projektu w sposób przedstawiony w pkt. 1.6 oraz 1.7 niniejszego wystąpienia nie było konieczności dokonywania ich pomiaru w trakcie realizacji inwestycji.

(dowód: akta kontroli str.26-49; 419-420)

1.10 Realizacja Projektu była zgodna z założeniami RPO WP, w tym w zakresie przyczynienia się do rozwoju turystyki na obszarach wiejskich, był to projekt, który przyciągał turystów spoza regionu oraz wpisywał się w ramy *Strategii Rozwoju Turystyki dla WP na lata 2007-2013*, a także wykazał oddziaływanie gospodarcze. Przyczynił się do promocji innowacji w turystyce i rekreacji konnej, jako produktu regionalnego – właściwego terenom Bieszczadów. Wpisał się w cel wiodący nr 1. *Wzrost znaczenia ekonomicznego turystyki w rozwoju gospodarczym kraju* (obszar priorytetowy 1: Produkt turystyczny o wysokiej konkurencyjności). Promocja turystyki na tym obszarze o niszowym rozwoju gospodarczym wpłynęła na podniesienie jego

konkurencyjności przy zachowaniu walorów kulturowych i przyrodniczych, skutkując podniesieniem atrakcyjności tego terenu.

W *Strategii Rozwoju Powiatu Sanockiego* zawarto uwagę o konieczności wdrożenia projektu opartego na doinwestowaniu przedsiębiorstwa zlokalizowanego na obszarze Powiatu – ubogiego w infrastrukturę noclegową i Gminy – pozbawionej takowego zaplecza. Uznano potrzebę rozbudowy bazy turystycznej oraz wypracowania produktu kulturalno-turystycznego, np. jako szeroko pojętą rekreację i turystykę konną.

Projekt zgodny był ze *Strategią Rozwoju WP na lata 2007-2020*. Zrealizowana inwestycja nawiązywała do celów w niej zawartych m.in. w Priorytecie 4 Obszaru: *Turystyka jako czynnik rozwoju społeczno-gospodarczego województwa*, Kierunek działania 1. *Podniesienie konkurencyjności produktu turystycznego*, gdzie poprzez poprawę zaplecza infrastrukturalnego (hotel), rekreacyjno-sportowego (5 nowych usług – vide pkt 1.6) urozmaicony został oferowany przez Beneficjenta produkt turystyczny.

Zrealizowany Projekt wpisywał się w cele i priorytety *Polsko – Ukraińskiej Strategii Współpracy Transgranicznej na lata 2007-2015*, tj. dokumentu określającego cele i kierunki współpracy regionu przygranicznego w sferze społecznej, ekologicznej oraz turystyczno-kulturowej. Jej celem nadrzędnym było osiągnięcie zrównoważonego rozwoju zorientowanego na przyszłość i atrakcyjnego w kategoriach jakości życia, równości społecznej, środowiska naturalnego, dziedzictwa kulturowego, partnerskiej współpracy i dobrego sąsiedztwa na pograniczu polsko-ukraińskim. Priorytet 2. Strategii stanowił o *Transgranicznej integracji społecznej oraz poprawie warunków życia mieszkańców obszaru przygranicznego*, w jednym z celów operacyjnych wskazano m.in. na konieczność nawiązywania i wzmacniania bezpośrednich kontaktów pomiędzy społecznością z przygranicznych terenów, tworzenie tematycznych sieci i grup współpracy partnerskiej. Priorytet 3. pt. *Wspieranie rozwoju turystyki i ochrona dziedzictwa kulturowego* w celu 1. zakładał identyfikację i rozwój terytorium transgranicznego jako jednolitego regionu turystycznego, gdzie celami operacyjnymi było m.in. stworzenie atrakcyjnej i unikalnej, zintegrowanej oferty turystycznej na podstawie istniejącego potencjału transgranicznego, czy – nowych produktów turystycznych i przekształcenie atrakcyjnych obiektów w produkty turystyczne. Celem operacyjnym celu 2. *Rozwój zintegrowanego systemu marketingu i promocji polsko-ukraińskiego regionu transgranicznego /.../* było m.in. stworzenie marki transgranicznego regionu turystycznego. Celem operacyjnym celu 3. *Zrównoważony rozwój i zagospodarowanie przestrzenne transgranicznego regionu turystycznego* był m.in. rozwój infrastruktury turystycznej i towarzyszącej, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju. W ramach celu 5. *Stworzenie silnego i zintegrowanego otoczenia instytucjonalnego rozwoju turystyki na pograniczu polsko-ukraińskim*, jako cele operacyjne wskazano m.in. na: wzmocnienie współpracy polskich i ukraińskich instytucji samorządowych i społecznych oraz transgranicznej współpracy w zakresie turystyki; rozwój i współpracę przedsiębiorstw turystycznych regionu transgranicznego; kształtowanie klastra turystycznego.

(dowód: akta kontroli str.8-12; 237-241; 582-601)

1.11 i 1.12 Rezultaty Projektu, były i są użyteczne, trwałe i wykorzystywane przez odbiorców. Zbudowany został obiekt hotelowy dysponujący 78 miejscami noclegowymi, z tego 36 pokoi dwuosobowych, w tym jeden przystosowany dla osób niepełnosprawnych, 1 apartament dwuosobowy oraz 1 – czteroosobowy. Hotel posiadał kort tenisowy, stajnie z końmi, licznych turystów korzystających zarówno z oferty hotelu jak i uprawiających turystykę konną. Przykładem współpracy programowej w sferze działań socjotechnicznych podejmowanych przez firmę Beneficjenta była wizyta studyjna studentów Wyższej Szkoły Turystyki i Ekologii

w Suchej Beskidzkiej oraz Narodowego Instytutu Lotniczego w Kijowie z Wydziału Stosunków Międzynarodowych, Kierunek Turystyka, która miała miejsce w dniach 10-13 maja 2012 r. Strony spotkania ustaliły m.in., że na terenie Chutoru odbywać się będą cykliczne coroczne „transgraniczne warsztaty studentów” obu współpracujących ze sobą uczelni w zakresie *etnoturystycznych zintegrowanych produktów turystycznych regionu*”. Program spotkań i wymiany obejmował trening integracyjny, animację motywacyjną, prace eksperckie międzynarodowych zespołów studenckich i ich ocenę przez międzynarodową kapitułę nauczycieli akademickich. Z. Szymulański wyjaśnił, że w latach 2013-2016 nie doszło do spotkań studentów ww. uczelni z uwagi na brak środków na sfinansowanie pobytu studentów ukraińskich. Inne aktywności turystyczno-rekreacyjno-sportowe realizowane na terenie Ośrodka w Łukowie przedstawiono w pkt. 21. niniejszego wystąpienia.

(dowód: akta kontroli str.435-456; 469-473; 496-551; 553; 572-575;580)

1.13 Zrealizowana inwestycja służyła rozwojowi turystyki, była dostosowana do potrzeb zarówno turystów, jak i miejscowej ludności oraz przyczyniała się do pogłębiania wiedzy o tym terenie, obarczonym trudnym dziedzictwem historycznym. Obiekt czynny jest całodobowo także w weekendy. We wniosku o dofinansowanie nie zawarto zapisów odnośnie godzin funkcjonowania obiektu. W piśmie z dnia 10 września 2008 r. przedstawiciel Europejskiej Fundacji Kultury i Turystyki wyraził opinię, iż projekt budowy funkcjonalnego obiektu w tym miejscu (Łukowie), akcentujący styl pogranicza i dziedzictwo kulturowe czyni bardzo prawdopodobnym, że proces społeczny dehermetyzacji (otwierania się społeczności miejscowej) i depolaryzacji opinii turystów odwiedzających to miejsce, stworzy samoistne warunki do łagodzenia obiegowych opinii i stereotypów o innych narodach. Utworzone zostanie miejsce, w którym w sposób naturalny, wręcz „niezauważalny” dla postronnego obserwatora, zachodząc będą procesy społeczne leczące rany i krzywdy ludzkie, spowodowane przez „wielką politykę” poprzednich lat oraz zakłamanie ideologiczne.

(dowód: akta kontroli str.230-241; 367-374; 388-396)

1.14 Celem nadrzędnym osi priorytetowej 1. *Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka* (wg RPO WP) było tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości i gospodarki opartej na wiedzy. Realizacja tego celu miała nastąpić poprzez cele szczegółowe, tj.: *wsparcie dla rozwoju przedsiębiorstw poprzez zwiększenie dostępności do zewnętrznych źródeł finansowania; rozwój sieci instytucji otoczenia biznesu; stworzenie warunków dla rozwoju gospodarczego i wzrostu potencjału innowacyjnego w regionie oraz transferu wiedzy oraz zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej i wsparcie aktywności w zakresie współpracy międzyregionalnej i międzynarodowej*.

W opisie ww. osi zapisano, że wykorzystanie potencjału województwa nie jest możliwe bez stworzenia odpowiednich warunków dla rozwoju przedsiębiorczości. Gospodarka województwa cechuje się m.in. niedostateczną dostępnością do kapitału, niewielkim poziomem innowacyjności gospodarki czy niską atrakcyjnością inwestycyjną województwa. Koniecznym jest realizacja przedsięwzięć, które zmierzać będą do likwidacji barier w rozwijaniu przedsiębiorczości i konkurencyjnej gospodarki, zwiększenie dostępu do informacji i infrastruktury, związanej z podniesieniem konkurencyjności i innowacyjności oraz promocji gospodarczej regionu w zakresie istniejących sektorów gospodarki i tzw. przyszłych sektorów wysokiej szansy. Efektem ww. zamierzeń miało być zbudowanie trwałych sieci powiązań z partnerami zewnętrznymi z Ukrainy i Słowacji.

Zrealizowana inwestycja odpowiadała założonym celom ww. osi. Beneficjent otrzymał dofinansowanie do Projektu, poprzez zrealizowanie Projektu i wprowadzenie innowacyjnego produktu doprowadził do powstania nowoczesnego

kompleksu rekreacyjnego, które stało się miejscem spotkań miłośników turystyki, w tym turystyki konnej. Wzmocniony został potencjał rozwojowy firmy, wprowadzenie nowych produktów (w tym wg wskaźników produktu i rezultatu np. nr R.7.4.1; nr RP.8.2.3) wpłynęło na wzrost jej pozycji i konkurencyjności w branży turystyki. Powstały kompleks przyczynił się do zwiększenia atrakcyjności regionu i umożliwił – poprzez wspomniane produkty – zwiększenie aktywności i współpracy w pokonywaniu barier między stronami polską i ukraińską.

(dowód: akta kontroli str.269-312; 367-373; 404-406; 477-493)

1.15 Od daty oddania obiektu do użytkowania nie było przerw w wykorzystywaniu obiektu na potrzeby turystyki, był on w stałej dyspozycji dla turystów zarówno z kraju jak i z zagranicy oraz okolicznych mieszkańców.

(dowód: akta kontroli str.580)

1.16 Wg art. 57 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 Beneficjent zobowiązany był – przez okres 3 lat od daty zakończenia finansowej realizacji Projektu – do zachowania trwałości projektu. W umowie o dofinansowanie (w § 15 pkt 18) IZ nałożyła na Beneficjenta obowiązek corocznego składania „Oświadczenia w sprawie zachowania trwałości projektu, generowania dochodu i kwalifikowalności podatku VAT”, z którego właściciel wywiązywał się terminowo. Beneficjent zobowiązał się do niedokonywania znaczącej modyfikacji Projektu w rozumieniu art. 57 rozporządzenia Rady (WE). Umowa nie zawierała innych zapisów dotyczących utrzymywania obiektów wykonanych w ramach Projektu. Obiekt nie był poddany zmianom mającym wpływ na charakter przedsięwzięcia i warunki realizacji, wykonany został zgodnie z zatwierdzonym projektem budowlanym. Do dnia 1 kwietnia 2014 r., tj. do wymaganego terminu zachowania trwałości, jak i do dnia zakończenia niniejszej kontroli właścicielem pozostawał Z. Szymulański.

(dowód: akta kontroli str.26-45; 462-468)

1.17 Po upływie okresu trwałości obiektu Hotel prowadził w dalszym ciągu działalność zarówno turystyczną jak i rekreacyjną i gastronomiczną. Oferowane były produkty turystyczne określone we wniosku o dofinansowanie, tj. Weekend w Kozackim Chutorze, Kozacka biesiada, Kozackie szable i konie, Kozacka wyprawa, Konno po zrozumienie i przyjaźń. Beneficjent wyjaśnił, że nie prowadził odrębnej ewidencji imprez kozackich ze względu na brak takiego obowiązku. Informacje o działalności w tym zakresie ujęto w materiałach zamieszczonych na stronie internetowej hotelu – www.chutorkozacki.pl.

W dniu 15 kwietnia 2014 r. pomiędzy M.L.S. (wyzierzawiający) a FHU Katarzyna Motas – Stabryła (dzierzawca) została zawarta umowa dzierzawy, której przedmiotem była nieruchomość położona w Łukowem – działka nr 470/2 o obszarze 0,65 ha, na której znajdował się budynek Hotelu o powierzchni użytkowej 1730,10 m² wraz z utwardzonym parkingiem. W umowie zapisano m.in., że dzierzawca będzie wykorzystywał nieruchomość wyłącznie do prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie hotelarsko-gastronomicznej oraz turystycznej. Umowa została zawarta na czas określony, na 10 lat, od dnia 15 kwietnia 2014 r. do dnia 15 kwietnia 2024 r. W umowie tej nie zawarto innych treści dotyczących modyfikacji założeń Projektu. W trakcie niniejszej kontroli w hotelu świadczone usługi, stosownie do rodzaju prowadzonej działalności. Od dnia 15 kwietnia 2014 r. do dnia 11 marca 2017 r. hotel udzielił noclegów 8.629 turystom.

(dowód: akta kontroli str.473; 533-551; 580-581)

1.18 i 1.19 Budynek hotelu znajdował się w należytym stanie technicznym, funkcjonował zgodnie z założeniami zawartymi we wniosku o dofinansowanie, był

właściwie konserwowany. W dniu oględzin przemalowywana była brama wjazdowa do Chutoru (wraz z zadaszeniem), zarówno w hotelu jak i na zewnątrz było czysto, parkingi były zadbane i uprzątnięte. Teren wokół budynku hotelu oraz stajni był posprzątnięty, nie był zarośnięty, kawałki konarów i gałęzi zerwane przez wicher sprzed kilku dni zostały pozbierane. Zarówno sam hotel jak i przyległy teren był schludnie utrzymany. Beneficjent wyjaśnił, że *środki na utrzymanie inwestycji po zakończeniu trwałości projektu są zapewniane w sposób ciągły o czym świadczy aktualny wygląd obiektu. Usługi realizowane w okresie trwałości projektu są nadal oferowane. Liczba turystów systematycznie rośnie.*

Zrealizowany Projekt był inwestycją, która wg zamierzeń inwestycyjnych właściciela stanowiła jeden z etapów przyczyniających się rozwoju turystyki. Na etapie składania wniosku IZ nie wymagała (nie zawarto zapisów we wniosku w tym zakresie) kontynuacji zadania przez Beneficjenta.

(dowód: akta kontroli str.5-44; 120-211; 577-578; 580)

1.20 Właściciel zobowiązany był do podjęcia działań promocyjnych, wynikających z zapisów w części B.10. *Promocja projektu* zawartych we wniosku o dofinansowanie oraz z zapisów § 16 umowy o dofinansowanie. Zgodnie z nimi Beneficjent: opublikował w mediach (*Dziennik Nowiny, Tygodnik Sanocki, Gazeta Wyborcza*) informacje o realizacji Projektu i jego współfinansowaniu ze środków UE; zamieścił na stronie internetowej hotelu www.chutorkozacki.pl informację o zrealizowanym Projekcie oraz otrzymanym dofinansowaniu; ustawił przy wjeździe na teren posesji oraz przy wejściu do hotelu tablice pamiątkowe Projektu; zakupione w ramach Projektu urządzenia i sprzęt zostały oznakowane plaketkami informacyjnymi; opracował broszurę *Chutor Kozacki hotel & spa* zawierającą informacje o zrealizowanym projekcie oraz otrzymanym dofinansowaniu z UE ze środków EFRR w ramach RPO WP. Beneficjent posiadał stronę internetową, która zawierała informacje o efektach zrealizowanego Projektu, jego atrakcjach, możliwości rezerwacji – za pośrednictwem ww. strony – pokoi, cenniku poszczególnych usług oferowanych na terenie osady turystycznej od wynajmu sal konferencyjnych po ceny usług za wynajem koni czy sauny. W zakładce *STADNINA* zawarto informację o prowadzeniu stadniny koni arabskich, możliwości nauki jazdy na koniu z instruktorem, organizowaniu rajdów konnych. Ośrodek Jeździecki – *Dolina Koni* należy do grupy Certyfikowanych Ośrodków Polskiego Związku Jeździeckiego oraz Ośrodków Górskiej Turystyki Jeździeckiej afiliowanych przy PTTK. Ośrodek posiadał możliwość szkolenia i przeprowadzania egzaminów na Odznaki Górskiej Turystyki Jeździeckiej. Strona zawierała link umożliwiający wyznaczenie najszybszej trasy dojazdu do hotelu. Beneficjent promował Projekt zamieszczając informacje o nim na stronie internetowej – www.chutorkozacki.pl, w e-Booking – Chutor Kozacki Hotel Spa, w mediach społecznościowych pod adresem Certyfikat GOTOCARPATHIA – <http://gotocarpattia.pl/node/212>, pod adresem - <https://www.facebook.com/chutorkozacki/>, podczas targów turystycznych w formie plakatów, folderów, wizytówek, w Wydawnictwie Urzędu Marszałkowskiego (Inwestujemy w rozwój nr 2(6)/2011), w wydawnictwie PROCARPATHIA – Turystyka Aktywna w Bieszczadach oraz KONIE, w wydawnictwie Stajnia Polska S.A. Beneficjent zawarł Umowę Partnerstwa w projekcie *Bieszczadzka Karta Turysty*, w której zobowiązał się do udzielania 10% zniżek na oferowane w Ośrodku Jeździeckim *Dolina Koni* w Łukowie produkty i usługi turystom, posiadającym aktualną *Bieszczadzką Kartę Turysty*. Poprzez Polską Organizację Turystyczną w Kijowie promował obiekt na Ukrainie.

(dowód: akta kontroli str.288; 313-315; 496-499; 506-508; 518-520; 533-535; 538-539; 545-546; 554-564; 572-576; 611-619; 634- 639)

1.21 Beneficjent w latach 1996/97 zakupił tereny po byłej spółdzielni rolniczej w Łukowie. Od tego czasu dotychczasowa rolnicza działalność spółdzielni została przekwalifikowywana na działalność turystyczną wraz z – rolniczą. Zostały wyremontowane stajnie dla koni i budynek po byłym biurówcu na obiekt świadczący działalność agroturystyczną. Zbudowana została kryta ujeżdżalnia oraz parkour, tj. teren do przeprowadzania treningów oraz organizacji zawodów jeździeckich i tym samym rozpoczęto działalność związaną z turystyką konną – organizowano naukę jazdy konnej, rajdy, obozy itp. W 2005 r. z inicjatywy Beneficjenta i ówczesnego Burmistrza Miasta i Gminy Zagórz zostało utworzone Stowarzyszenie *Towarzystwo Bieszczadzkiej Turystyki Konnej*, zwane dalej Stowarzyszeniem, zrzeszające właścicieli ośrodków jeździeckich i miłośników jazdy konnej z terenu Bieszczadów. W 2006 r. w konkursie agro-eko-turystycznym obiekt uzyskał trzecie miejsce w kategorii najlepsze gospodarstwo świadczące usługi turystyczne – konkurs organizowany przez Podkarpacki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Boguchwale. Od 2008 r. organizowane są cyklicznie towarzyskie i regionalne zawody w konnych rajdach długodystansowych. Utworzony Ośrodek Jeździecki został skategoryzowany przez Polski Związek Jeździecki i otrzymał II kategorię obiektu jeździeckiego i jednocześnie Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze – Górską Turystyką Jeździecką zakwalifikowało obiekt jako ośrodek afiliowany.

Pomysł na budowę obiektu Chutoru Kozackiego powstał na bazie informacji zdobytych na szkoleniach organizowanych przez Fundację Bieszczadzką i wówczas właściciel podjął decyzję o budowie ww. obiektu.

Jego realizacja przyczyniła się do rozwoju ruchu turystycznego, w tym również na pograniczu polsko-słowackim. Beneficjent, jako prezes zarządu Stowarzyszenia realizował projekt pt. *Turystyka konna bez granic – polsko-słowacka wymiana doświadczeń w kontekście rozwoju pogranicza*. We wniosku o dofinansowanie ww. projektu zapisano m.in., że granica polsko-słowacka przebiega obecnie i dzieli tym samym obszary o jednorodnym charakterze geograficzno-przyrodniczym. Od około 20 lat następuje proces łączenia tych obszarów, dzięki m.in. wspólnym inicjatywom, imprezom, promocji itp. Rozwój turystyki pełni w tym wymiarze jedną z ważniejszych ról w procesie rozwoju obszaru pogranicza polsko-słowackiego. Obszar działalności wnioskodawcy, jest popularnym w skali kraju ośrodkiem turystycznym. Jednak położenie geograficzne w obszarze o najsilniejszym nasileniu bezrobocia, jak również słabo rozwinięta sieć transportowa na terenie pogranicza polsko-słowackiego wymuszają podjęcie działań, mających na celu przeciwdziałanie marginalizacji, na jaką narażony jest projekt wnioskodawcy. Jednym z głównych problemów staje się więc zagrożenie marginalizacją spowodowaną położeniem geograficznym, jak i czynnikami demograficznymi. Organizacja eventów – imprez jeździeckich pozwoli stworzyć nowego rodzaju produkt turystyczny, który stanowić będzie tym samym impuls do rozwoju terenów o niskim wskaźniku zatrudnienia, przyczyniając się do rozwoju turystyki w tym regionie. Wyniki badań przeprowadzonych wśród turystów słowackich oraz polskich na potrzeby dokumentu „Pogranicze polsko – słowackie. Dostępność transportowa a turystyka” wskazywały, iż turystyka jeździecka jest najsłabiej rozpowszechnioną formą turystyki. Można więc założyć, iż turystyka konna stanowi niewykorzystane źródło promocji terenów pogranicza polsko-słowackiego. Na terenie województwa podkarpackiego znajduje się ponad 150 km tras konnych, co wydaje się potwierdzać ten stan rzeczy. Podjęte w ramach projektu działania promocyjne na rzecz popularyzacji turystyki konnej pozwolą zapobiec marginalizacji tej formy aktywności turystycznej. Poprzez zaplanowane działania, oferta turystyczna stanie się bardziej atrakcyjna, a zaplanowane produkty projektu posłużą do dostarczenia informacji i promocji obszaru poza granicami Polski i Słowacji.

Działania podjęte w ramach projektu miały pozwolić na promocję aktywnych form wypoczynku, poprzez popularyzację szlaków konnych oraz organizację zawodów jeździeckich. Głównym celem tego projektu było wzmacnianie współpracy transgranicznej poprzez promocję i rozwój turystyki konnej na terenie pogranicza polsko-słowackiego, w ramach organizowanych imprez jeździeckich.

Celami bezpośrednimi projektu było:

- wspieranie i rozwój turystyki jeździeckiej,
- promocja ośrodków jeździeckich, szlaków konnych i turystyki konnej jako elementów przyciągających turystę na pogranicze polsko-słowackie (opracowanie i wydanie katalogu, mapy oraz realizacja filmu),
- opracowanie narzędzi mogących przyczynić się do popularyzacji turystyki konnej, szlaków konnych oraz możliwości ich wykorzystania, jako czynnika zrównoważonego rozwoju gospodarczego i społecznego na przygranicznych obszarach.

Realizacja projektu umożliwiła upowszechnienie turystyki konnej jako jednej z form spędzania wolnego czasu, oraz służyła zacieśnieniu współpracy i wymiany doświadczeń pomiędzy społecznościami polsko – słowackiego pogranicza. Dzięki zaplanowanym działaniom projektu, ze szczególnym uwzględnieniem polskich i słowackich mediów oraz Internetu – wiedza o ośrodkach jeździeckich, szlakach konnych stała się bardziej dostępna nie tylko dla społeczności lokalnej po obu stronach granicy, ale również wszystkich nią zainteresowanych.

W ramach projektu zorganizowano:

- wizytę studyjną dla tour-operatorów, przedstawicieli organizacji turystycznych oraz prasy. Podczas wizyty przedstawiono główne założenia projektu, formy jego promocji, omówiono działania podjęte w jego ramach, dokonano prezentacji wybranej trasy szlaku konnego oraz prezentacji regionalnej oferty turystycznej,
- Towarzyskie Regionalne Zawody (3 dniowe) w rajdach długodystansowych od 20 do 60 km dla uczestników z Polski i Słowacji. Podczas zawodów odbyły się wykłady związane z tematyką jeździecką i aktywnych form wypoczynku oraz pokaz pracy z końmi. Zawody miały charakter otwarty,
- Polsko - Słowackie Jeździeckie Zawody Towarzyskie – zawody przedstawiające sprawność jeźdźcy w terenie,
- Towarzyskie Transgraniczne Zawody w rajdach długodystansowych od 40 do 80 km dla uczestników z Polski i Słowacji w dniach 2-5 maja 2014 r.,
- Wszechstronny Konkurs Konia Bieszczadzkiego – WKKB: 2 dniowe zawody konne z nową formułą T.R.E.C. Część zawodów odbyła się na terenie otwartym, sprawdzano orientację jeźdźcy w terenie. Druga część – objęła tor z przeszkodami i sprawdzano sprawność jeźdźcy na małej przestrzeni. Uczestnikami byli jeźdźcy zarówno z Polski jak i ze Słowacji,
- szkolenie dla przedstawicieli ośrodków jeździeckich z Polski i Słowacji – 2 dniowe, z zakresu technik obsługi ruchu turystycznego, ze szczególnym uwzględnieniem turystyki konnej.

Z. Szymulański oświadczył, że „realizacja Projektu przyczyniła się do rozwoju ruchu turystycznego poprzez zwiększającą się liczbę turystów odwiedzających obiekt oraz korzystających z oferowanych usług – jazdy konne, ogniska, imprezy, szkolenia, imprezy okolicznościowe. Goście hotelowi chętnie korzystają ze szlaków rowerowych i wyznaczonych szlaków pieszych”.

W okresie od 15 kwietnia 2014 r. do 29 marca 2017 r., tj. po okresie zachowania trwałości Projektu z noclegów w Hotelu skorzystało 8.820 gości.

Burmistrzowie i wójtowie gmin sąsiadujących z Gminą Zagórz³, poza wójtem Gminy Sanok, stwierdzali m.in., że: Chutor Kozacki w Łukowem ma niewątpliwie lecz trudny

³ Komańcza, Sanok (Gmina), Sanok (Miasto), Baligród, Bukowsko, Lesko.

do oszacowania wpływ na zwiększenie liczby turystów oraz ożywienie gospodarcze w ich gminach; nie mają wiedzy nt. rozwoju ruchu turystycznego, nie mniej zauważalne jest niewielkie ożywienie ruchu turystycznego, lecz nie mają wiedzy czy ma to związek z powstałym Chutorem Kozackim; to niewątpliwie unikalna atrakcyjna dla turystów inwestycja; powstanie dużego i komfortowego ośrodka wypoczynkowego znacząco wzbogaciło ofertę turystyczną najbliższego otoczenia Sanoka. Liczba turystów odwiedzających Sanok zwiększa się w ostatnich latach intensywnie. Z całą pewnością, swój udział w tym zjawisku ma również obiekt w Łukowie.

Jedynie wójt Gminy Sanok poinformowała, że realizacja projektu nie miała wpływu na rozwój turystyczny w Gminie, nie zwiększyła się liczba odwiedzających turystów i nie wzrosła liczba miejsc pracy.

(dowód: akta kontroli str.120-213; 496-551; 559; 580-581; 620-623;626-631; 634-642)

1.22 Realizacja Projektu przyczyniła się do tworzenia przez Beneficjenta postaw innowacyjnych, związanych z umiejętnością kreowania nowych usług i produktów. Po zakończeniu realizacji projektu właściciel poszerzył ofertę usług turystycznych o organizację, wspólnie ze stroną słowacką, zawodów jeździeckich, w tym nowych form zawodów wg formuły T.R.E.C., wybudował kort tenisowy. Obiekt przyczynił się do wyznaczenia przez samorząd i powstania nowych szlaków turystycznych, w tym konnych, pieszych i rowerowych. Właściciel organizuje przejażdżki bryczką i saniami, w tym celu zakupił dwa konie rasy śląskiej. Przykładowy program obozów jeździeckich planowanych na lato 2017 r., poza nauką jazdy konnej obejmował m.in. gry i zabawy terenowe, gry w tenisa ziemnego i stołowego, siatkówkę badmintoną, piłkę nożną, wycieczkę po Bieszczadach, poznawanie życia stajni. W programie pt. *Obóz Czterech Sportów Tenis – Jazda konna – Nurkowanie – Żeglowanie* były zaplanowane zajęcia stosownie do ww. rodzajów sportów.

(dowód: akta kontroli str.554; 576; 580-581)

1.23 W dniach 8 i 9 lutego 2012 r. IZ przeprowadziła kontrolę w firmie M.L.S., tj. jeszcze w trakcie trwania okresu zachowania trwałości Projektu. Informacja Pokontrolna została podpisana/skierowana do Beneficjenta w dniu 19 grudnia 2012 r. W zakresie wskaźników zapisano, iż poza dwoma, tj. dotyczącymi zmiany przychodów ze sprzedaży oraz liczby turystów korzystających z infrastruktury rekreacyjno-sportowej, które zgodnie z zapisami umowy o dofinansowanie mają zostać osiągnięte do końca 2012 r., pozostałe uzyskano w 100%. W Informacji zapisano m.in. też, że na dzień kontroli Beneficjent wypełnił wszystkie zobowiązania nałożone na niego umową o dofinansowanie z dnia 16 listopada 2009 r. Przypomniano o konieczności przedłożenia do IZ informacji potwierdzającej osiągnięcie docelowych wartości wskaźników rezultatu nr RR.8.2.1 oraz nr RR.8.2.8 wraz z dokumentami umożliwiającymi ich weryfikację, po uzyskaniu pełnych danych finansowych za 2012 r. Zagadnienia związane z rozliczeniem ww. wskaźników przedstawiono w pkt. 1.6 i 1.7 niniejszego wystąpienia.

(dowód: akta kontroli str.269-312; 401-406; 421-434; 457; 459-461; 473; 581)

Marszałek WP decyzją z dnia 13 kwietnia 2015 r. uchylił zaszeregowanie obiektu pn. *Chutor Kozacki w Dolinie Koni* w miejscowości Łukowe do obiektów hotelarskich rodzaju HOTEL i nadał kategorię *** (trzy gwiazdki) oraz wykreślił Hotel z ewidencji obiektów hotelarskich. Podstawą cyt. decyzji było ujawnienie w trakcie czynności kontrolnych przez przedstawicieli Marszałka zmiany przedsiębiorcy świadczącego usługi hotelarskie i niewystąpienia przez dzierżawcę (nowego przedsiębiorcy) z wnioskiem o potwierdzenie lub zmianę zaszeregowania tego obiektu.

Do dnia 28 marca 2017 r. zamieszczone na stronie internetowej Hotelu dane o formach działalności obiektu zawierały logo z kategorią *** (trzy gwiazdki).
(dowód: akta kontroli str. 602-608)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Do dnia 28 marca 2017 r. – pomimo uchylecia kategorii zaszeregowania*** (trzy gwiazdki) ww. obiektu – stronę internetową obiektu dzierżawca Hotelu prezentował z kategorią przyznaną właścicielowi, decyzją Marszałka Województwa Podkarpackiego z dnia 17 października 2011 r. Ponadto dzierżawca nie wystąpił z wnioskiem o potwierdzenie lub zmianę zaszeregowania obiektu.

Katarzyna Motas-Stabryła – dzierżawca Hotelu wyjaśniła, że w chwili powiadomienia przez inspektora NIK o braku wymaganego zezwolenia natychmiast podjęła niezbędne czynności w celu przywrócenia odpowiedniej kategorii obiektowi Chutor Kozacki. W dniu 28 marca 2017 r. wystąpiła do Urzędu Marszałkowskiego z prośbą o przekazanie informacji potrzebnych do odnowienia zaszeregowania obiektu. Po zgromadzeniu wymaganych opinii m.in. z Państwowej Straży Pożarnej oraz Sanepidu, bezzwłocznie złożyła dokumenty do Urzędu Marszałkowskiego. Wyjaśniła ponadto, że zwróciła się do administratora strony internetowej o usunięcie oznaczeń kategoryzacji ze strony internetowej Chutor Kozacki. Od dnia 31 marca 2017 r. logo z kategorią *** (trzy gwiazdki) zostało usunięte ze strony internetowej.

(dowód: akta kontroli str.602-603; 609-610; 632-633)

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli Beneficjent zrealizował cel główny Projektu, tj. wzrost wartości i rozpoznawalności marki *Dolina Koni*, jako kreatora jakości i innowacyjności w regionie. Osiągnął też cele szczegółowe Projektu, polegające m.in. na zwiększeniu zatrudnienia, poprawie warunków pracy w przedsiębiorstwie, wzroście konkurencyjności na rynku i zdolności sprzedaży usług, obniżeniu kosztów jednostkowych prowadzonej działalności, dostosowaniu zaplecza infrastrukturalnego i ludzkiego do wymogów polityk horyzontalnych UE, w szczególności zrównoważonego rozwoju i równości szans.

Beneficjent zrealizował założone we wniosku o dofinansowanie wskaźniki Projektu produktu, a rezultatu, dotyczące liczby utworzonych miejsc pracy, liczby turystów korzystających z infrastruktury rekreacyjno-sportowej czy wzrostu przychodów ze sprzedaży – z nawiązką. Zastosowana innowacyjna technologia umożliwia świadczenie innowacyjnych usług turystycznych, integrację społeczną, kulturową i ekonomiczną społeczności pogranicza, dostosowanie oferty usług do szerokiego grona klientów, połączenie różnych form wypoczynku i spędzania wolnego czasu w sposób aktywny.

Projekt zgodny był z założeniami RPO WP, w tym w zakresie przyczynienia się do rozwoju turystyki na obszarach wiejskich, przyciągał turystów spoza regionu oraz wpisywał się w ramy Strategii Rozwoju Turystyki dla Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013.

Nawiązywał do celów zawartych w *Strategii Rozwoju Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2020*, m.in. w Prioryecie 4, Obszaru: *Turystyka jako czynnik rozwoju społeczno-gospodarczego województwa*, Kierunek działania 1. *Podniesienie konkurencyjności produktu turystycznego*, gdzie poprzez poprawę zaplecza infrastrukturalnego (wybudowany hotel), rekreacyjno-sportowego (wprowadzenie 5 nowych usług) urozmaicony został oferowany przez Beneficjenta produkt turystyczny.

Zgodny był ze *Strategią Rozwoju Turystyki dla Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013*. Przyczynił się do promocji innowacji w turystyce i rekreacji konnej, jako produktu regionalnego – właściwego terenom Bieszczadów.

Promocja turystyki, na tym obszarze o niszowym rozwoju gospodarczym, wpłynęła na podniesienie jego konkurencyjności przy zachowaniu walorów kulturowych i przyrodniczych, skutkując podniesieniem atrakcyjności tego terenu.

Wpisywał się w cele i priorytety Polsko – Ukrainskiej Strategii Współpracy Transgranicznej na lata 2007-2015, tj. dokumentu traktującego o celach i kierunkach współpracy regionu przygranicznego, w sferze m.in. turystyczno-kulturowej. Zrealizowany Projekt był zgodny z celem nadrzędnym, którym było osiągnięcie zrównoważonego rozwoju zorientowanego na przyszłość i atrakcyjnego w kategoriach jakości życia, równości społecznej, środowiska naturalnego, dziedzictwa kulturowego, partnerskiej współpracy i dobrego sąsiedztwa na pograniczu polsko-ukraińskim. Wpisywał się w zakres Priorytetu 3. *Wspieranie rozwoju turystyki i ochrona dziedzictwa kulturowego* w celu 1., który zakładał identyfikację i rozwój terytorium transgranicznego jako jednolitego regionu turystycznego gdzie celami operacyjnymi było m.in. stworzenie atrakcyjnej i unikalnej, zintegrowanej oferty turystycznej na podstawie istniejącego potencjału transgranicznego, czy – nowych produktów turystycznych i przekształcenie atrakcyjnych obiektów w produkty turystyczne. Stworzył podstawę do realizacji celu 5. polegającego na *Stworzeniu silnego i zintegrowanego otoczenia instytucjonalnego rozwoju turystyki na pograniczu polsko-ukraińskim*, gdzie jako cele operacyjne wskazano m.in. rozwój i współpracę przedsiębiorstw turystycznych regionu transgranicznego, kształtowanie klastra turystycznego.

2. Współpraca i komunikacja w dziedzinie turystyki, w związku z jej wsparciem środkami UE

2.1 Z. Szymulański wyjaśnił, że nie był zachęcany do utrzymania Projektu przez żaden organ administracji publicznej po upływie jego trwałości. Stwierdził, że jego plany w stosunku do inwestycji są wielopokoleniowe. Wykazywał własną inicjatywę w promowaniu hotelu oraz zachęcał pojedynczych turystów do korzystania z usług hotelu. Otrzymał symboliczne wsparcie ze strony Gminy, poprzez umorzenie jednej kwartalnej raty podatku za obiekt oraz nieruchomość przeznaczoną do celów gospodarczych.

(dowód: akta kontroli str.580-581)

2.2 Na etapie wyboru projektu oraz w trakcie jego realizacji Beneficjent współpracował z innymi podmiotami realizującymi zadania z zakresu turystyki, w tym z Europejską Fundacją Kultury i Turystyki w Zakopanem, Wyższą Szkołą Turystyki i Ekologii w Suchej Beskidzkiej, Akademią Wychowania Fizycznego w Krakowie – Instytutem Turystyki i Rekreacji – Zakładem Obsługi Ruchu Turystycznego, Bieszczadzkim Forum Europejskim w Lesku, Stowarzyszeniami: Euroregion Karpacki Polska w Rzeszowie, Towarzystwo Bieszczadzkiej Turystyki Konnej, Na Rzecz Rozwoju i Promocji Pro Carpathia, Fundacja Karpacka – Polska w Sanoku. Współpraca miała na celu przede wszystkim promocję potencjału pogranicza polsko-słowacko-ukraińskiego i rozwój ruchu turystycznego. Polegała na podejmowaniu przez Beneficjenta działań zmierzających do nawiązywania i wzmacniania współpracy transgranicznej poprzez wspieranie i promocję turystyki konnej jako elementu przyciągającego turystów, także z sąsiadujących z tym regionem krajów. Hotel ujęty był na liście członkowskiej Karpackiego Klastra Turystycznego obok 74 innych podmiotów. Ze względu na charakter proponowanych

usług, Beneficjent nie stosował polityki cenowej stymulującej możliwość wykorzystania na podstawie jednej opłaty za daną usługę innej czy dodatkowej usługi. Beneficjent stosował zniżki przy zakupie abonamentu na naukę jazdy konnej, opłata za 1h wynosiła 50 zł, przy zakupie karnetu 5h – turysta płacił 200 zł, przy zakupie karnetu 10h – turysta płacił 400 zł. Stosował też ceny promocyjne za korzystanie z pokoi hotelowych poza sezonem 160 zł (pokój jednoosobowy) i 180 zł (dwuosobowy), gdzie w sezonie wynosiły one odpowiednio 180 zł i 250 zł. Jak oświadczył Beneficjent, klient czy turysta zawsze miał możliwość negocjacji opłat za oferowane przez obiekt usługi, otrzymywał tym większe rabaty im z większej liczby usług korzystał lub jego pobyt w hotelu był dłuższy.

Turysta miał możliwość pozyskania informacji o wspólnym produkcie oferowanym przez właścicieli prowadzących stadniny konne. Turysta korzystający z usługi nauki lub jazdy konnej w *Dolinie Koni* zaopatrywany był w Katalog „Konie” informujący o możliwości korzystania z turystyki konnej na terenie Bieszczadów oraz mapę turystycznych szlaków konnych.

(dowód: akta kontroli str.137-161; 194-213; 367-396; 469-472; 474-493; 580-581; 634-641)

Burmistrz Miasta i Gminy Zagórz poinformował, że wybudowany w miejscowości Łukowe Chutor Kozacki uatrakcyjnił ofertę usług turystycznych w Gminie Zagórz. Gmina współpracując z partnerami samorządowymi zarówno w kraju jak i za granicą (Ukraina) zawsze starała się upowszechnić informacje o efektach realizacji projektu. Ponadto poinformował, że lokalni przedsiębiorcy wykorzystują przedmiotowy obiekt do celów promocyjno-szkoleniowych organizując m.in. jubileusze, inauguracje działalności gospodarczej, konferencje.

(dowód: akta kontroli str.644-645)

Kapituła Regionalnego Konkursu Promocyjnego – w uznaniu osiągnięć firmy M.L.S. – przyznała produktowi pt. *Kompleksowa Oferta Aktywnego Wypoczynku w Bieszczadach* I nagrodę w kategorii Produkt Roku Ziemi Sanockiej 2011. Komisja Górskiej Turystyki Jeździeckiej Zarządu Głównego PTTK przyznała Z. Szymulańskiemu Brązowy Medal *Za krzewienie górskiej turystyki jeździeckiej w strukturach PTTK*. Na podstawie decyzji Kapituły Certyfikacji z dnia 23 września 2011 r. Fundacja Bieszczadzka przyznała *Certyfikaty jakości usług i produktów turystyki przyjaznej środowisku w Karpatach Wschodnich* za usługi odpowiednio: noclegowe oraz edukacyjne (naukę jazdy konnej i obozy jeździeckie) oraz prawo do używania znaku GoToCarpathia.eu.

(dowód: akta kontroli str.555-575)

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

W ocenie NIK Beneficjent, pomimo iż nie był zachęcany ani przez IZ ani przez organy administracji publicznej, nadal prowadził skuteczne działania mające na celu zarówno rozwój turystyki w regionie jak i realizację celu głównego Projektu, tj. stworzenie miejsca spotkań rozwiązywania problemów ludności z terenów pogranicza oraz kształtowania EU-funkcyjnych interakcji międzyludzkich pomiędzy odwiedzającymi turystami a społecznością zamieszkującą te obszary. Realizując powyższe cele aktywnie współpracował z dwoma uczelniami wyższymi, stowarzyszeniami i fundacjami, tj. podmiotami dysponującymi zarówno podbudową naukową jak i wieloletnim doświadczeniem i praktyką w krzewieniu idei zrozumienia i partnerstwa we wzajemnych relacjach.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach, jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁴ (dalej ustawa o NIK), kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK, proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Trzebownik, dnia maja 2017 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie
Dyrektor

Kontroler

Wiesław Motyka

Robert Szwagiel
Doradca techniczny

⁴ Dz.U. z 2017 r. poz. 524